

**PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA
GMINY ZARĘBY KOŚCIELNE**

NA LATA 2008 – 2011

Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2012 – 2015

(AKTUALIZACJA)

Zaręby Kościelne, marzec 2008 r.

SPIS TREŚCI:

ROZDZIAŁ 1. WPROWADZENIE	5
ROZDZIAŁ 1.1. CELE I ZAKRES PLANU GOSPODARKI ODPADAMI	5
ROZDZIAŁ 1.2. FUNKCJE PLANU GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ JEGO HARMONOGRAM CZASOWY	8
ROZDZIAŁ 1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE OPRACOWANIA I REALIZACJI PLANU	9
ROZDZIAŁ 1.4. UWARUNKOWANIA MERYTORYCZNE OPRACOWANIA I REALIZACJI PLANU	11
ROZDZIAŁ 2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ZARĘBY KOŚCIELNE	27
ROZDZIAŁ 3. ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE GMINY ZARĘBY KOŚCIELNE	30
ROZDZIAŁ 3.1. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW Z ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI	41
ROZDZIAŁ 4. PROGNOZOWANE ZMIANY W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	43
ROZDZIAŁ 5. CELE GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE GMINY ZARĘBY KOŚCIELNE	46
ROZDZIAŁ 5.1. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	49
ROZDZIAŁ 5.2. RODZAJ I HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	51
ROZDZIAŁ 6. EDUKACJA EKOLOGICZNA	54

ROZDZIAŁ 7. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PLANU	56
ROZDZIAŁ 8. SPOSÓB KONTROLI ORAZ DOKUMENTOWANIA REALIZACJI PLANU	60
ROZDZIAŁ 9. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY ZARĘBY KOŚCIELNE.....	64
MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE.....	66
SPIS TABEL	67

Rozdział 1. Wprowadzenie

Nadrzędnym celem w zakresie gospodarowania odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów przy rozwiązywaniu powstawania odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców i ponowne ich wykorzystanie oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych. Warunkiem realizacji tego celu jest zmniejszenie materiału – i energochłonności produkcji (stosowanie czystych technologii), wykorzystanie alternatywnych odnawialnych źródeł energii, stosowanie analizy pełnego „cyklu życia” produktu (produkcji, transportu, opakowania, ewentualnego ponownego wykorzystania i unieszkodliwiania).

Dla osiągnięcia celów założonych w *Polityce ekologicznej państwa* oraz realizacji zasad mówiących, iż należy:

- 1) zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- 2) zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec powstawaniu odpadów,
- 3) zapewniać zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwianie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi,

a także stworzenia w kraju zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska, opracowywane są *plany gospodarki odpadami*.

Rozdział 1.1. Cele i zakres Planu gospodarki odpadami

Przedmiotem niniejszego opracowania jest *Plan gospodarki odpadami gminy Zaręby Kościelne na lata 2008 – 2011, z uwzględnieniem lat 2012 – 2015*, prezentujący szeroko rozumianą problematykę gospodarki odpadami na terenie gminy obejmującą powstawanie, selektywne gromadzenie, odzysk i unieszkodliwianie powstających odpadów, stanowiący aktualizację *Planu gospodarki odpadami dla*

gminy Zaręby Kościelne do 2011 roku, przyjętego uchwalonego uchwałą Rady Gminy nr XXIV/131/2005 z dnia 26 kwietnia 2005 r.

Celem *Planu* jest przedstawienie wytycznych do reorganizacji systemu gospodarki odpadami na terenie gminy Zaręby Kościelne. Wdrożenie zawartych w nim rozwiązań organizacyjne oraz logistyczno – technicznych przyczyni się do właściwego, zgodnego z wymogami ochrony środowiska, zagospodarowania powstających odpadów.

W myśl art. 14 ust. 2 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* plany gospodarki odpadami swoim zakresem obejmują:

- 1) opis aktualnego stanu gospodarki odpadami, zawierający informacje dotyczące:
  - a) rodzaju, ilości i źródła pochodzenia odpadów, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwiania,
  - b) wyszczególnienia posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
  - c) rozmieszczenia istniejących instalacji do zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
  - d) problemów i identyfikacji problemów w zakresie gospodarowania odpadami,
- 2) cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów w ich osiągnięcia,
- 3) prognozowane zmiany w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami,
- 4) zadania, których realizacja zapewni poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- 5) rodzaj przedsięwzięć i harmonogram ich realizacji,
- 6) instrumenty finansowe służące realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami, zawierające następujące elementy:
  - a) wskazanie źródeł finansowania planowanych działań,
  - b) harmonogram rzeczowo – finansowy planowanych działań zmierzających do zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz prawidłowe go gospodarowania nimi, w tym ograniczenia ilości odpadów ulegających

biodegradacji zawartych w odpadach komunalnych kierowanych na składowiska,

- 7) system gospodarowania odpadami,
- 8) system monitoringu i sposób oceny realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami.

Szczegółowy zakres gminnego planu gospodarki odpadami określają zapisy *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami* (Dz. U. Nr 66, poz. 620, zm. Dz. U. z 2006 r. Nr 46, poz. 333). Według powyższego gminny plan gospodarki odpadami, obejmujący wszystkie rodzaje odpadów komunalnych, w szczególności odpady ulegające biodegradacji, odpady opakowaniowe:

- 1) aktualny stan gospodarki odpadami, w tym:
  - a) rodzaj, ilość i źródła powstawania odpadów,,
  - b) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku,
  - c) rodzaj i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania,
  - d) istniejące systemy zbierania wszystkich odpadów,
  - e) rodzaj, rozmieszczenie oraz moc przerobową instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - f) wykaz podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów,
  - g) identyfikację problemów w zakresie gospodarowania odpadami,uwzględniające podstawowe informacje charakteryzujące z punktu widzenia gospodarki odpadami obszar, dla którego jest sporządzany plan gospodarki odpadami, a w szczególności położenie geograficzne, sytuację demograficzną, sytuację gospodarczą oraz warunki glebowe, hydrogeologiczne i hydrologiczne, mogące mieć wpływ na lokalizację instalacji gospodarki odpadami,
- 2) prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych,

- 3) cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów osiągnięcia,
- 4) działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym:
  - a) działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów,
  - b) działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
  - c) działania wspomagające prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbiórki, transportu oraz odzysku i unieszkodliwiania, w szczególności odpadów komunalnych,
  - d) działania zmierzające do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów,
- 5) rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację,
- 6) sposoby finansowania, w tym instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów, z uwzględnieniem harmonogramu uruchamiania środków finansowych i ich źródeł,
- 7) system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów pozwalający na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w planie gospodarki odpadami, z uwzględnieniem ich jakości i ilości.

Rozdział 1.2. Funkcje Planu gospodarki odpadami oraz jego harmonogram czasowy

---

Podobnie, jak w przypadku innych planów przygotowanie planu gospodarki odpadami jest formą podejmowania decyzji strategicznych umożliwiającą przewidywanie kierunków rozwoju i wyników jakiejś określonej działalności w ciągu określonego czasu. Wynikiem procesu planowania jest dokument zawierający wizję rozwoju systemu i określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także bardzo ważnym źródłem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości.

Plan gospodarki odpadami pozwala na:

- uzyskanie ogólnych informacji, uzgadnianych przez wszystkie strony uczestniczące w procesie, dotyczących ilości odpadów, metod zbierania, odzysku i unieszkodliwiania, stanu technicznego i zdolności przerobowych istniejących instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, a także aspektów finansowych związanych z gospodarowaniem odpadami,
- określenie najważniejszych problemów związanych gospodarowaniem odpadami i ich systematyczne rozwiązania,
- określenie sposobu współpracy różnych instytucji i organizacji w zakresie gospodarki odpadami,
- dokonywania uzgodnień dotyczących sposobu rozwiązania problemów,
- podejmowanie decyzji co do działań, które powinny być podejmowane natychmiast, a także działań, które powinny być w bliższej i dalszej przyszłości,
- wzrost świadomości ekologicznej,
- spełnianie podstawowych wymagań niezbędnych przy występowaniu o wsparcie finansowe potrzebne do realizacji projektów w zakresie gospodarki odpadami.

Zakresem czasowym niniejszy *Plan gospodarki odpadami dla gminy Zaręby Kościelne* obejmuje lata 2008 – 2015, przy czym czasokres realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami obejmuje dwa etapy:

- cele krótkoterminowe – realizowane w latach 2008 – 2011,
- cele długoterminowe – realizowane do roku 2015.

Rozdział 1.3. Uwarunkowania prawne opracowania i realizacji Planu

---

Podstawę prawną sporządzenia zaktualizowanego *Planu gospodarki dla gminy Zaręby Kościelne* stanowią następujące akty prawne:

- 1) *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.) – wprowadzająca w rozdziale 3 obowiązek

opracowywania planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym,

- 2) *Ustawa dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z późn. zm.)
- 3) *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami* (Dz. U. Nr 66, poz. 620, zm. Dz. U. z 2006 r. Nr 46, poz. 333) – określające zakres gminnego planu gospodarki odpadami.

Ponadto *Plan gospodarki odpadami gminy Zaręby Kościelne* opracowany został w oparciu o zapisy następujących aktów prawnych:

- 1) *Ustawę z dnia 27 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* (Dz. U. Nr 180, poz. 1495),
- 2) *Ustawę z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji* (Dz. U. Nr 25 poz. 202 z późn. zm.)
- 3) *Ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw* (Dz. U. Nr 100, poz. 1085 z późn. zm.),
- 4) *Ustawę z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych* (Dz. U. Nr 63, poz. 638 z późn. zm.),
- 5) *Ustawę z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej* (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607 z późn. zm.),
- 6) *Ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.),
- 7) *Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.),

wraz z wydanymi, na podstawie upoważnień w nich zawartych, rozporządzeniami.

Dla realizacji gospodarki odpadami w naszym kraju istotne znaczenie mają także następujące przepisy Unii Europejskiej:

- 1) *Dyrektywa 75/ 442/ EWG w sprawie odpadów*

- 2) Dyrektywa 91/ 689/ EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych
- 3) Dyrektywa 99/ 31/ WE w sprawie składowisk odpadów
- 4) Dyrektywa 86/ 278/ EWG w sprawie ochrony środowiska, a szczególnie gleb, przy stosowaniu odpadów ściekowych w rolnictwie
- 5) Dyrektywa 94/ 62/ WE w sprawie opakowań i odpadów z opakowań oraz Decyzje Komisji 97/ 129, 97/ 138, 99/ 177
- 6) Dyrektywa 89/ 369/ EWG w sprawie zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza przez nowe zakłady spalania odpadów komunalnych
- 7) Dyrektywa 89/ 429/ EWG w sprawie zmniejszania zanieczyszczenia powietrza przez istniejące zakłady spalania odpadów komunalnych
- 8) Dyrektywa 94/ 67/ WE w sprawie spalania odpadów niebezpiecznych
- 9) Dyrektywa 75/ 439/ EWG w sprawie usuwania olejów odpadowych
- 10) Dyrektywa 91/ 157/ EWG w sprawie baterii i akumulatorów zawierających substancje niebezpieczne
- 11) Dyrektywa 86/ 278/ EWG w sprawie ochrony środowiska, a szczególnie gleb, przy stosowaniu odpadów ściekowych w rolnictwie.

Przy sporządzaniu *Planu gospodarki odpadami Gminy Zaręby Kościelne* jako materiał pomocniczy wykorzystany został także *Poradnik – powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami*¹ oraz poradnika *Wydawanie decyzji administracyjnych w zakresie gospodarki odpadami*².

Rozdział 1.4. Uwarunkowania merytoryczne opracowania i realizacji Planu

---

Merytoryczną podstawę opracowania, a następnie wdrażania *Planu gospodarki odpadami dla Gminy Zaręby Kościelne* stanowią *Krajowy Plan Gospodarki Odpadami do 2010* oraz inne dokumenty strategiczne, a także plany gospodarki odpadami wyższego rzędu.

---

¹ Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.

² ARCADIS EKOKONREM Sp. z o.o., Wrocław 2004 r.

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2010

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach krajowy plan gospodarki odpadami aktualizowany jest co 4 lata. Pierwszy *Krajowy plan gospodarki odpadami* przyjęty został uchwałą Rady Ministrów Nr 219 z dnia 29 października 2002 r. (M.P. z 2003 r. Nr 11, poz. 159) i obowiązywał do 31 grudnia 2006 r.

Aktualnie, od 1 stycznia 2007 r., obowiązuje zaktualizowany w 2006 r., tj. *Krajowy plan gospodarki odpadami 2010*, przyjęty uchwałą Rady Ministrów Nr 233 z dnia 29 grudnia 2006 r. (M.P. z 2006 r. Nr 90, poz. 946). Obowiązujący KPGO 2010 jest dokumentem nadrzędnym w zakresie gospodarki odpadami dla planów opracowywanych na poszczególnych szczeblach administracyjnych.

Celem nadrzędnym tego dokumentu jest osiągnięcie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a deponowanie odpadów na składowiskach traktowane jest jako najmniej pożądaný sposób postępowania z odpadami. Głównymi celami, zgodnymi z *Polityką ekologiczną państwa*, są:

- 1) utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- 2) zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- 3) zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- 4) zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich krajowych składowisk nie spełniających przepisów prawa,
- 5) wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- 6) stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce.

W dokumencie sformułowano również dodatkowe cele szczegółowe dla poszczególnych grup odpadów. Przyjęte cele szczegółowe w gospodarce odpadami komunalnymi dotyczą:

- objęcia umowami na odbieranie odpadów komunalnych 100% mieszkańców najpóźniej do 2007 roku,

- zapewnienia objęcia wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów, dla którego minimalne wymagania określono w KPGO 2010, najpóźniej do końca 2007 r.,
- zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:
  - w 2010 więcej niż 75%,
  - w 2013 więcej niż 50%,
  - w 2020 więcej niż 35%

masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,

- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.,
- zredukowanie liczby składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne, do max. 200 do końca 2014 r.

Osiągnięcie zakładanych celów w zakresie zbierania odpadów komunalnych wymaga realizacji następujących działań:

- kontrolowania przez gminy stanu zawierania umów przez właścicieli nieruchomości z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych, co skutkować powinno objęciem stosownymi umowami lub decyzjami 100 % mieszkańców kraju,
- kontrolowania przez gminy sposobów i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – ustaleń zawartych w ww. zezwoleniach dotyczących metod oraz miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- doskonalenie systemów ewidencji wytwarzanych, poddawanych odzyskowi oraz unieszkodliwianiu odpadów komunalnych.
- zgodnie z wytyczonymi celami w zakresie odzysku i recyklingu wymagane jest prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych m.in.: odpadów zielonych z ogrodów i parków, papieru i tektury (w tym opakowania, gazety, czasopisma itd.), odpadów opakowaniowych

ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe, tworzyw sztucznych i metali, zużytych baterii i akumulatorów, itp.

Pozostałe frakcje odpadów komunalnych mogą być zbierane łącznie jako zmieszane odpady komunalne.

W zakresie maksymalizacji odzysku i właściwego unieszkodliwiania odpadów konieczne jest ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji poprzez budowę linii technologicznych do ich przetwarzania, takich jak: kompostownie odpadów organicznych, linie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalacje fermentacji odpadów (organicznych lub zmieszanych), zakłady termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych.

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce ma być system rozwiązań regionalnych, w których uwzględnione będą wszystkie niezbędne elementy tej gospodarki w danych warunkach lokalnych.

Zgodnie z założeniami KPGO 2010, podstawą gospodarki odpadami komunalnymi, powinny stać się zakłady zagospodarowania odpadów o przepustowości wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez minimum 150 tys. mieszkańców, spełniające w zakresie technicznym kryteria najlepszej dostępnej techniki. Zakłady te powinny zapewniać następujący zakres usług:

- mechaniczno – biologiczne lub termiczne przekształcanie zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni,
- składowanie przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych,
- kompostowanie odpadów zielonych,
- sortowanie poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (opcjonalnie),
- zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych (opcjonalnie),
- zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (opcjonalnie).

W przypadku aglomeracji lub regionów obejmujących powyżej 300 tys. mieszkańców, preferowaną metodą zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych jest ich termiczne przekształcanie. Do spalarni odpadów komunalnych przyjmowane będą zakaźne odpady medyczne i weterynaryjne po ich wstępnej dezaktywacji.

Dla spełnienia celu, jakim jest bezpieczne składowanie odpadów, niezbędne są działania zmierzające do doprowadzenia do końca 2009 r. do stanu, w którym wszystkie składowiska będą spełniały wymagania prawa.

W poszczególnych powiatach winno dążyć się do zredukowania ilości małych nieefektywnych składowisk lokalnych i zapewnienia funkcjonowania składowisk ponadgminnych w ilości 5 do 15 (maksymalnie) obiektów w skali województwa do końca roku 2014. W przypadku składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne preferuje się obiekty obsługujące obszar zamieszkiwany przez co najmniej 150 tys. mieszkańców. Przyjmuje się, że przy transporcie odpadów na składowisko na odległość wynoszącą powyżej 30 km opłacalne jest zastosowanie przeladunkowego systemu transportu (dwustopniowego).

W zakresie odpadów niebezpiecznych oraz pozostałych, cele przedstawione w KPGO 2010 wynikają m.in. z :

- obowiązujących uregulowań prawnych krajowych i unijnych,
- „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”,
- analizy stanu aktualnego w poszczególnych grupach odpadów.

Dla realizacji poszczególnych celów, przedstawionych w KPGO 2010, sformułowano następujące kierunki działań:

- wdrażanie proekologicznych i efektywnych ekonomicznie metod zagospodarowania odpadów niebezpiecznych w oparciu o najlepsze dostępne techniki (BAT), w tym opracowanie i wdrożenie innowacyjnych technologii w zakresie zagospodarowania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych (np. baterie małogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny),

- minimalizację ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych poddawanych procesom unieszkodliwiania poprzez składowanie,
- organizację nowych i rozwój istniejących systemów zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych (małe i średnie przedsiębiorstwa), z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych (gospodarstwa domowe), w oparciu o:
  - funkcjonujące sieci zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych utworzone przez organizacje odzysku lub przedsiębiorców,
  - funkcjonujące placówki handlowe, apteki, zakłady serwisowe oraz punkty zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych (np. przeterminowane leki, oleje opadowe, baterie, akumulatory),
  - stacjonarne lub mobilne punkty zbierania odpadów niebezpiecznych,
  - regularne odbieranie odpadów niebezpiecznych od mieszkańców prowadzących selektywne zbieranie w systemie workowym lub pojemnikowym przez podmioty prowadzące działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Wymagane jest prowadzenie przez przedsiębiorców oraz instytucje selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych i pozostałych.

PROGRAM OPERACYJNY „INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO”

Program Operacyjny „*Infrastruktura i Środowisko*”, zgodnie z projektem Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007 – 2013 (NSRO) – stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w NSRO celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekt Programu Operacyjnego „*Infrastruktura i Środowisko*” na lata 2007 – 2013 został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r.

Program Operacyjny „*Infrastruktura i Środowisko*” koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym. Głównym celem

Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie siedemnaście osi priorytetowych, m.in. w ramach osi II – *gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi*.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2007 – 2013 (RPO WM)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 – 2013 (RPO WM) został przygotowany w oparciu *Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, str. 25 – 78)*.

RPO WM jest zgodny ze strategicznymi dokumentami krajowymi, do których należą Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015 oraz Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013. Jednocześnie jest odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego, której podstawę stanowi *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020*).

Realizacja celów RPO WM będzie się odbywać między innymi poprzez poprawę i uzupełnienie istniejącej infrastruktury technicznej (realizowane w ramach priorytetu: IV. Inwestycje w ochronę środowiska). Cel główny Priorytetu IV został określony jako poprawa stanu środowiska naturalnego Województwa Mazowieckiego.

W ramach RPO WM wspierane będą przede wszystkim przedsięwzięcia dotyczące: tworzenia i rozwoju systemów selektywnego zbierania odpadów; budowy, rozbudowy, modernizacji instalacji do segregacji odpadów; recyklingu odpadów, w tym budowy i rozwoju zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów; budowy, rozbudowy, modernizacji instalacji do termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem energii; budowy, rozbudowy, modernizacji specjalistycznych instalacji do

prowadzenia procesów odzysku lub unieszkodliwiania osadów ściekowych; likwidacji istniejących składowisk; dostosowania istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów; rekultywacji terenów zamkniętych składowisk odpadów komunalnych.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Plan uchwalony został przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w dniu 7 czerwca 2004 r. (Uchwała Nr 65/2004) i stanowi, obok *Strategii*, drugi, podstawowy dokument wyznaczający cele i kierunki rozwoju regionu w układzie przestrzennym, stanowiąc jednocześnie wykładnię polityki przestrzennej. Priorytetowym celem polityki przestrzennej jest stwarzanie warunków do osiągnięcia spójności terytorialnej oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju Mazowsza poprawy warunków życia mieszkańców oraz zwiększenia konkurencyjności regionu.

W zakresie gospodarki odpadami, plan zagospodarowania przestrzennego, odwołując się do *Planu gospodarki odpadami Województwa Mazowieckiego na lata 2004 – 2011*, za priorytetowe cele wojewódzkiej polityki przyjmuje, uporządkowanie i stworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami. Działania te miałyby polegać m.in. na: likwidacji i rekultywacji niewłaściwie urządzonych i eksploatowanych składowisk odpadów, organizowaniu sieci regionalnych składowisk odpadów komunalnych spełniających wymogi ochrony środowiska, prowadzeniu selektywnego zbierania i zagospodarowania odpadów deponowanych na składowiskach, tworzeniu systemu zintegrowanej sieci zakładów przeróbki odpadów, szczególnie odpadów niebezpiecznych, likwidacji „mogilników”, wdrożeniu systemu ewidencji odpadów i metod ich zagospodarowania.

Zapisy *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* mówią, iż systemowe i kompleksowe rozwiązanie problemu gospodarowania odpadami na terenie województwa wymaga opracowania i wdrażania również spójnych z planem szczebla wojewódzkiego, planów gospodarki odpadami dla powiatów i gmin, w których wskazane winny być m.in. lokalizacje składowisk i zakładów unieszkodliwiania odpadów.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO ROKU 2020 (aktualizacja)

Aktualizacja *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020*, uchwalona przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w dniu 29 maja 2006 r. (Uchwała Nr 78/2006), stanowi dokument programowy i zarazem główne narzędzie polityki regionalnej, jak również punkt odniesienia do powstających na poziomie województwa dokumentów programowych i planistycznych.

Zapisy *Strategii* wskazują, iż rozwiązania problemów Mazowsza, w tym w zakresie gospodarki odpadami, należy poszukiwać zarówno w możliwości wykorzystania funduszy unijnych, jak i intelektualnego oraz technicznego potencjału województwa. Wyznaczone w niej kierunki rozwojowe winny być spójne z kierunkami rozwoju zapisanymi w planie gospodarki odpadami.

Strategia, poprzez krótką analizę stanu gospodarki odpadami, uwidacznia główne problemy tej sfery takie, jak: niski stopień odzysku i segregacji odpadów komunalnych, składowanie, jako główny sposób unieszkodliwiania odpadów, niedostosowanie większości składowisk odpadów komunalnych do obowiązujących wymogów prawnych oraz zbyt mała wydajność obiektów kompleksowej gospodarki odpadami w stosunku do masy powstających odpadów.

Wśród celów pośrednich *Strategii* w zakresie gospodarki odpadami, wskazano na konieczność porządkowania i tworzenia spójnego systemu gospodarki odpadami, a w tym: budowy i/ lub rozbudowy składowisk odpadów komunalnych i zakładów utylizacji o charakterze subregionalnym, regionalnym, a także wprowadzenie nowoczesnych metod recyklingu i utylizacji odpadów.

W *Strategii* wskazano także na potrzebę kontynuacji prac zmierzających do doskonalenia systemu monitoringu zanieczyszczeń powierzchni ziemi, dostosowanych do standardów UE, uporządkowania gospodarki odpadami poprzez realizację działań ujętych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych planach gospodarki odpadami, utworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami opartego na segregacji, recyklingu i innych formach odzysku, zgodnie z ustaleniami WPGO.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO NA LATA 2007 – 2010 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2014 R.

Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego ..., uchwalony 19 lutego 2007 r. przez Sejmik Województwa Mazowieckiego (Uchwałą Nr 19/07), odzwierciedla cele, kierunki i zadania w zakresie ochrony środowiska zdefiniowane w Polityce Ekologicznej Państwa i w *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020*. Głównym celem *Programu* jest określenie polityki ekologicznej dla Województwa Mazowieckiego, a ponadto realizacja polityki ekologicznej państwa.

W zakresie gospodarki odpadami, dokument ten wytycza cel strategiczny do 2014 r.: *minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz prowadzenie nowoczesnego (zgodnego ze standardami unijnymi) systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów* oraz określa kierunki działań.

Wskazane kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami będą polegały na współdziałaniu i współpracy z administracją samorządową, rządową, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami i instytucjami kontrolnymi w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie:

- kontynuacji zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców Województwa Mazowieckiego w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi,
- kontynuacji prowadzenia edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami,
- doskonalenia systemu selektywnego zbierania odpadów w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu,
- doskonalenia regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi,
- skierowania w roku 2015 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 44% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),
- skierowania w roku 2011 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 63% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),

- rozwoju i wdrażania nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów.

WOJEWÓDZKI PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA MAZOWSZA NA LATA 2007 – 2011 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2012 – 2015

W Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007 – 2011 z uwzględnieniem lat 2012 – 2015, przyjętym Uchwałą Nr 164/07 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 15 października 2007 r., wyznaczono kierunki działań prowadzące do stworzenia spójnego systemu gospodarowania wszystkimi rodzajami odpadów na terenie województwa, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych.

W oparciu o przedstawione w KPGO 2010 cele oraz zapisy wynikające z uregulowań prawnych, w zakresie odpadów komunalnych wytwarzanych w Województwie Mazowieckim określone zostały szczegółowe cele do osiągnięcia w horyzoncie krótkookresowym na lata 2007 – 2011 oraz horyzoncie długookresowym na lata 2012 – 2015. *Cele krótkookresowe na lata 2007 – 2011 to:*

- wspieranie działań w zakresie zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców Województwa Mazowieckiego w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki wszystkimi rodzajami odpadów,
- wspieranie działań w zakresie objęcia wszystkich mieszkańców województwa zorganizowanym systemem zbierania odpadów, w tym również systemem selektywnego zbierania poszczególnych frakcji odpadów, w terminie do końca 2007 roku,
- wspieranie działań w zakresie objęcia wszystkich mieszkańców województwa systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do końca 2007 roku, w zakresie:
  - odpadów zielonych z parków i ogrodów,
  - papieru i tektury,
  - odpadów opakowaniowych ze szkła,
  - tworzyw sztucznych i metali,

- odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (w tym: zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, chemikaliów),
- odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlano - remontowych.
- doskonalenie systemów selektywnego zbierania w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu określonych w obowiązujących aktach prawnych dla osiągnięcia odpowiednich limitów odzysku i recyklingu:
  - odpadów wielkogabarytowych na poziomie 45%,
  - odpadów niebezpiecznych na poziomie 20%,
  - odpadów opakowaniowych – odzysk 60%, recykling 55% - 80%.
- wspieranie działań w zakresie ograniczenia kierowania na składowiska odpadów komunalnych nie segregowanych i nieprzetworzonych,
- zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk nie spełniających standardów UE,
- skierowanie w roku 2011 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 63% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),
- wspieranie działań na rzecz eliminacji praktyk nielegalnego składowania odpadów,
- wspieranie działań na rzecz zwiększenia odzysku energetycznego i materiałowego i unieszkodliwiania (poza składowaniem) odpadów, poprzez budowę instalacji spełniających wymagania BAT w tym zwłaszcza budowy instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych w aglomeracji warszawskiej i radomskiej,
- kontynuacja porządkowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie, ze szczególnym wspieraniem zintegrowanych regionalnych systemów gospodarki obejmujących gminy województwa,
- kontynuacja porządkowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie, ze szczególnym wspieraniem zintegrowanych regionalnych systemów gospodarki obejmujących gminy województwa.

Cele długookresowe 2012 – 2015 to:

- kontynuacja działań na rzecz zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców Województwa Mazowieckiego,
- doskonalenie systemu selektywnego zbierania w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu dla osiągnięcia odpowiednich limitów odzysku:
  - odpadów wielkogabarytowych na poziomie 65%,
  - odpadów niebezpiecznych na poziomie 35%,
  - odpadów opakowaniowych – odzysk 60%, odzysk 60%, recykling 55% - 80%.
- wspieranie rozwoju regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi,
- zmniejszenie ilości funkcjonujących składowisk odpadów komunalnych na terenie województwa do 15 składowisk regionalnych, stanowiących część integralną systemu gospodarki odpadami,
- skierowanie w roku 2015 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 44% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),
- wspieranie działań do składowania tylko odpadów przetworzonych (balastowych),
- wspieranie rozwoju i wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów w aglomeracji warszawskiej oraz radomskiej i płockiej,
- wspieranie działań w zakresie zmniejszania masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.

Także w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi w strumieniu odpadów komunalnych wytwarzanych w Województwie Mazowieckim, określone zostały szczegółowe cele przewidziane do osiągnięcia w horyzoncie krótkookresowym na lata 2007 – 2011 oraz długookresowym na lata 2012 – 2015. *Cele krótkookresowe 2007 – 2011 to:*

- rozwój selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,

- edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w zakresie zagrożeń, jakie stwarza niekontrolowane przedostawanie się odpadów niebezpiecznych do środowiska,
- osiągnięcie w 2011 r. zakładanych limitów odzysku i recyklingu odpadów niebezpiecznych (ze strumienia odpadów komunalnych) – 20%.

Cele długookresowe 2012 – 2015 to:

- dalszy rozwój selektywnego systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia komunalnych,
- kontynuacja edukacji ekologicznej,
- osiągnięcie docelowo zakładanych limitów odzysku i recyklingu odpadów niebezpiecznych (ze strumienia odpadów komunalnych) – 35%.

W aktualizacji WPGO 2007 – 2015 dokonano umownego podziału (uwzględniającego układ dawnych województw) Województwa Mazowieckiego na sześć regionów gospodarki odpadami:

- obszar m.st. Warszawy,
- obszar ciechanowski,
- obszar ostrołęcki (w skład którego wchodzi Gmina Zaręby Kościelne),
- obszar płocki,
- obszar radomski,
- obszar siedlecki,

które powinny zostać utworzone najpóźniej do końca 2015 r.

Przewiduje się, iż w ramach tych obszarów będzie funkcjonowało ok. 15 Regionalnych Zakładów Zagospodarowania Odpadów. Zgodnie z zapisami KPGO 2010, preferuje się obiekty obsługujące obszar zamieszkiwany, co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Do obiektów funkcjonujących w ramach tych Zakładów zalicza się m.in. regionalne składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Powstałe regiony będą miały charakter ponadgminny i obsługiwać będą ww. obszary.

Na dzień sporządzenia mniejszego *Planu* nie obowiązywała jeszcze aktualizacja *Plan gospodarki odpadami dla powiatu ostrowskiego*, lipiec 2004 r., w związku z czym cele polityki powiatu w zakresie gospodarki odpadami przyjęto za obowiązującym dokumentem:

I. Sektor komunalny:

1) *Cele krótkoterminowe 2004 – 2007:*

- objęcie wszystkich mieszkańców miast i 95% mieszkańców terenów wiejskich powiatu ostrowskiego zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych,
- eliminacja niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska,
- podnoszenie świadomości społecznej obywateli w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami poprzez organizację kampanii edukacyjno – informacyjnych dla obywateli powiatu ostrowskiego,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, odpadów wielkogabarytowych (na poziomie 20%), budowlanych (na poziomie 15%), niebezpiecznych (na poziomie 15%) i opakowaniowych wytwarzanych (odzysk 50%, recykling 25%) w grupie odpadów komunalnych,
- skierowanie do roku 2007 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 90% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),
- stworzenie ponadgminnej struktury gospodarki odpadami komunalnymi,
- planowanie i realizacja rozwiązań kompleksowych, zintegrowanych, uwzględniających wszystkie wytwarzane odpady możliwe do wspólnego zagospodarowania, niezależnie od źródła ich pochodzenia,
- rozwój instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- bieżąca likwidacja nielegalnych składowisk, zamykanie, rekultywacja lub modernizacja nieefektywnych składowisk odpadów komunalnych,

- rozbudowa składowisk regionalnych wg standardów Unii Europejskiej,
- utrzymywanie przez gminy lub powiat kontroli nad zakładami przetwarzania odpadów komunalnych,

2) *Cele długoterminowe 2008 – 2012:*

- objęcie wszystkich mieszkańców powiatu zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych,
- dalsza organizacja, rozwój i doskonalenie ponadlokalnych i lokalnych systemów gospodarki odpadami,
- dalszy rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych umożliwiających osiągnięcie odpowiednich limitów odzysku i recyklingu: odpadów wielkogabarytowych (na poziomie 60%), budowlanych (na poziomie 50%), niebezpiecznych (na poziomie 65%),
- skierowanie do roku 2011 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 63% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),
- kontynuacja i intensyfikacja akcji szkoleń i podnoszenia świadomości społecznej,
- wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów,

II. Sektor odpadów opakowaniowych 2004 – 2012:

- system gospodarki odpadami opakowaniowymi zapewniający osiągnięcie założonych prawnie poziomów odzysku i recyklingu,
- wprowadzanie na rynek opakowań odpowiadających wymaganiom zawartym w normach PN – EN związanych z dyrektywą 94/ 62/ WE,
- ograniczenie masy odpadów opakowaniowych deponowanych na składowiskach,
- utworzenie bazy danych i doskonalenie systemu monitoringu,

- konsultacje i uzgodnienie z organizacjami reprezentującymi producentów opakowań oraz wyrobów dotyczących minimalnych poziomów opakowań wielokrotnego użycia wprowadzanych na rynek dla niektórych rodzajów odpadów,
- działania informacyjno – edukacyjne.

Rozdział 2. Ogólna charakterystyka Gminy Zaręby Kościelne

Gmina Zaręby Kościelne położona jest w północno – wschodniej części województwa mazowieckiego i graniczy z gminami: Ostrów Mazowiecka, Andrzejewo, Szulborze Wielkie, Nur, Ceranów i Małkinia Górna.

Funkcję siedziby władz samorządowych pełni miejscowość Zaręby Kościelnych, oddalone od Ostrowi Mazowieckiej o ok. 18 km. Gmina Zaręby Kościelne stanowi gminę typowo rolniczą, zorganizowaną w 33 sołectwa.

Powierzchnia gminy wynosi 89 km², co stanowi 7,3 % powierzchni powiatu ostrowskiego. Liczba mieszkańców gminy na dzień 31 grudnia 2007 r.³ wynosiła 4.020 osób. Wykaz sołectw wraz z liczbą ludności prezentuje tabela nr 1.

Tabela nr 1. Ludność gminy Zaręby Kościelne według sołectw

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców
1.	Budziszewo	83
2.	Chmielewo	373
3.	Gaczkowo	87
4.	Gąsiorowo	285
5.	Grabowo	29
6.	Kańkowo Piecki	8
7.	Kępiaste – Borowe	202
8.	Kietlanka	185
9.	Kosuty	91
10.	Niemiry	112

---

³ dane Urzędu Gminy w Zarębach Kościelnych

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców
11.	Nienały – Brewki	109
12.	Nienały – Szymany	106
13.	Nowa Złotora	169
14.	Pętkowo Wielkie	129
15.	Pułazie	61
16.	Rawy	48
17.	Rostki Daćbogi	73
18.	Skłody Piotrowice	35
19.	Skłody – Stachy	43
20.	Skłody – Średnie	87
21.	Stara Złotora	104
22.	Świerże – Kielcze	61
23.	Świerże – Kolonia	55
24.	Świerże – Kończany	43
25.	Świerże – Panki	75
26.	Świerże – Zielone	58
27.	Uścianek Wielki	185
28.	Zakrzewo – Kopijki	134
29.	Zakrzewo Wielkie	77
30.	Zaręby Kościelne	690
31.	Zaręby leśne	56
32.	Zgłeczewo Panieńskie	101
33.	Zgłeczewo Szlacheckie	66

Zagospodarowanie powierzchni terenu gminy Zaręby Kościelne kształtuje się w sposób następujący:

- 1) użytków rolnych stanowią 74,2% ogólnej powierzchni gminy, przy czym:
  - grunty orne – stanowią 56,7% powierzchni gminy oraz 76,4% powierzchni użytków rolnych,
  - sady – stanowią 0,7% powierzchni gminy oraz 1,0% powierzchni użytków rolnych,

- łąki – stanowią 5,3% powierzchni gminy oraz 7,2% użytków rolnych,
  - pastwiska – stanowią 11,4% powierzchni gminy oraz 15,4% użytków rolnych,
- 2) lasy – 18,9% powierzchni gminy;
  - 3) pozostałe grunty i nieużytki – 6,9% powierzchni gminy.

W strukturze zasiewów dominują zboża i ziemniaki. Głównym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest chów bydła i trzody chlewnej (największe hodowle w m. Budziszewo, Chmielewo, Kietlanka, Ścianek Wielki).

Poza rolniczą działalność gospodarczą na terenie gminy Zaręby Kościelne zarejestrowano 101 podmiotów gospodarczych⁴ (najwięcej, bo 24 podmioty gospodarcze w miejscowości Zaręby Kościelne). Zarejestrowane podmioty gospodarcze świadczą różne usługi, przede wszystkim handlowe. W granicach administracyjnych gminy funkcjonuje 24 punktów sprzedaży detalicznej, najczęściej są to sklepy spożywcze lub przemysłowe. Oprócz usług podstawowych na terenie gminy prowadzona jest następująca działalność usługowa:

- wymiana butli gazowych – w miejscowościach: Kępiste Borowe, Kietlanka, Nienalty Brewki, Pętkowo Wielkie, Zaręby Kościelne,
- usługi spawalnicze – w miejscowości Chmielewo,
- blacharstwo, mechanika pojazdowa, usługi ślusarskie – w miejscowości Kępiste Borowe, Stara Złotoria, Zaręby Kościelne,
- naprawa i instalacja instalacji gazowych – w miejscowości Chmielewo,
- przedsiębiorstwo produkcyjno – handlowe „ALUMPLAST” – w miejscowości Skłody Stachy,
- stacja paliw ORLEN wraz ze sklepem motoryzacyjnym – w miejscowości Skłody Stachy (na granicy z Zarębami Kościelnymi),
- Punkt Unasiennienia Zwierząt – w miejscowości Świerże Panki,
- w miejscowości gminnej Zaręby Kościelne liczne inne usługi, m.in.: młyn elektryczny, naprawa sprzętu RTV, zakład elektromechaniczny, zakłady mięsne

---

⁴ dane Urzędu Gminy, 2007 r.

„Mazowsze”, usługi blacharsko – lakiernicze, pogrzebowe, szklarskie, handlowe (w tym hurtownia artykułów do produkcji rolnej), fryzjerstwo, betoniarstwo, skup żywca, skup płodów rolnych, skup złomu, pijalnia piwa.

Wyposażenie gminy Zaręby Kościelne w infrastrukturę techniczną przedstawia się następująco:

- na terenie gminy brak jest zorganizowanej sieci ciepłowniczej, wszystkie obiekty w gminie zaopatrywane są w ciepło z kotłowni indywidualnych. Podstawowym nośnikiem energii jest węgiel i drewno,
- na terenie gminy brak jest gazociągu – potrzeby mieszkańców zaspakają dystrybucja tzw. gazu butlowego,
- sieć wodociągowa obejmująca swym zasięgiem wszystkie sołectwa gminy,
- długość sieci wodociągowej rozdzielczej ogółem (bez przyłączy) w gminie Zaręby Kościelne wynosi 102,33 km. Do sieci zbiorowego zaopatrzenia w wodę podłączonych jest ogółem 828 budynków w mieszkalnych.
- na terenie gminy brak jest sieci kanalizacyjnej oraz komunalnej oczyszczalni ścieków,
- na terenie gminy funkcjonuje 14 przydomowych oczyszczalni ścieków, w miejscowościach: Chmielewo – 4, Nienały Brewki – 1, Zaręby Kościelne – 3, Kosuty – 1, Gaczkowo – 3 oraz Gąsiorowo – 2.
- na terenie gminy brak jest gminnego wysypiska odpadów stałych.

Rozdział 3. Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie Gminy Zaręby Kościelne

---

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych na terenie gminy Zaręby Kościelne są:

- gospodarstwa domowe, w tym gospodarstwa rolne,
- obiekty infrastruktury, tj. handel, usługi, zakłady rzemieślnicze w części socjalnej, szkolnictwo, i inne.

W strumieniu odpadów niesegregowanych, zarówno w gospodarstwach domowych, jak i obiektach infrastruktury wyróżniamy następujące rodzaje:

- odpady kuchenne ulegające biodegradacji,
- odpady zielone,
- papier i tektura,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- metale,
- materiały tekstylne,
- odpady niebezpieczne.

Ponadto, w skład strumienia odpadów komunalnych wchodzi również odpady wytwarzane nieregularnie: odpady wielkogabarytowe i odpady powstające w wyniku wykonywania tzw. usług komunalnych tj. odpady z pielęgnacji terenów zielonych, odpady z czyszczenia ulic i placów oraz odpady z targowisk. W strumieniu odpadów komunalnych występują również: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady remontowo – budowlane.

Na terenie gminy Zaręby Kościelne nie były prowadzone badania składu morfologicznego ani pozostałych właściwości fizyczno – chemicznych odpadów. Dlatego też do dalszych obliczeń przyjęto ilościowe wskaźniki wytwarzania odpadów charakterystyczne dla małych miejscowości oraz obszarów wiejskich w Polsce. Zamieszczone w poniższej tabeli wartości pochodzą z badań przeprowadzonych przez Ośrodek Badawczo – Rozwojowy Ekologii Miast (Maksymowicz, 2000 r.).

W tabeli nr 2 przedstawiono wybrane właściwości fizyczno – chemiczne odpadów komunalnych. W tabelach i na rysunkach poniżej przedstawiono (za *Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010*) procentowy skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych na obszarach wiejskich i w obiektach infrastruktury.

Tabela nr 2 .Wybrane właściwości fizyczno – chemiczne odpadów komunalnych (wg OBREM, 2000)

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Małe miasta, obszary wiejskie
<i>Wskaźniki określające właściwości paliwowe</i>			
1.	wilgotność	%	28,0 - 48,0
2.	części palne	%	10,0 - 20,0
3.	części niepalne	%	30,0 - 65,0
4.	ciepło spalania	kJ/kg	2010 - 4000
<i>Wskaźniki określające właściwości nawozowe</i>			
5.	substancja organiczna	% s.m.	35,0 - 115,0
6.	węgiel organiczny	% s.m.	6,0 - 18,0
7.	azot organiczny	% s.m.	0,1 - 0,7
8.	fosfor ogólny	% s.m.	0,2 - 0,8
9.	potas ogólny	% s.m.	do 0,3
<i>Wskaźniki określające zawartość metali ciężkich</i>			
10.	kadm	mg/kg s.m.	0,8
11.	ołów	mg/kg s.m.	85,0
12.	chrom	mg/kg s.m.	1643,0
13.	miedź	mg/kg s.m.	66,0
14.	nikiel	mg/kg s.m.	231,0
15.	rtęć	mg/kg s.m.	0,2
16.	cynk	mg/kg s.m.	290,0

Tabela nr 3. Średni [%] skład morfologiczny odpadów komunalnych na terenach wiejskich

Lp.	Fracje odpadów	Wieś	Obiekty infrastruktury
1.	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	18	10
2.	odpady zielone	4	2
3.	papier i tektura	12	27
4.	opakowania wielomateriałowe	3	18
5.	tworzywa sztuczne	12	18
6.	szkło	8	10
7.	metal	5	5
8.	odzież, tekstylia	1	3
9.	drewno	1,5	1,4
10.	odpady niebezpieczne	0,5	0,6
11.	odpady mineralne w tym frakcja popiołowa	35	5
Razem:		100	100

Źródło: wg KOGO 2010, (M.P. z 2006 r. Nr 90, poz. 946)

Biorąc pod uwagę wskaźnik nagromadzenia odpadów komunalnych na terenach wiejskich (określony w KPGO 2010 na poziomie 200 kg/M/rok) oraz liczbę mieszkańców gminy (4.020 osób na 31 grudnia 2007 r.) wyliczono teoretycznie wytwarzaną masę odpadów. Ustalono, że na terenie gminy Zaręby Kościelne w sektorze komunalnym w skali 2007 roku powinno powstać 804,0 Mg odpadów.

Według danych Urzędu Gminy w 2007 r. z terenu gminy wywieziono 232 Mg odpadów komunalnych.

Biorąc pod uwagę obowiązujące wskaźniki nagromadzenia w tabeli nr 4 przedstawiono bilans odpadów komunalnych, które w założeniach teoretycznych powstały na terenie gminy Zaręby Kościelne w 2007 r.

Tabela nr 4. Prognozowany bilans odpadów komunalnych na terenie gminy Zaręby Kościelne w 2007 r.

Lp.	Rodzaje odpadów	Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy [Mg]
1.	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	144,72
2.	odpady zielone	32,16
3.	papier i tektura	96,48
4.	opakowania wielomateriałowe	24,12
5.	tworzywa sztuczne	96,48
6.	szkło	64,32
7.	metale	40,2
8.	odzież, tekstylia	8,04
9.	drewno	12,06
10.	odpady niebezpieczne	4,02
11.	odpady mineralne	281,4
RAZEM:		804,00

Źródło: opracowanie własne

W związku z koniecznością określenia planu działań zmierzających do redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów wyodrębniono powyższą kategorię odpadów i przedstawiono poniżej w tabeli nr 5. Mianem *odpadów ulegających biodegradacji* określa się odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów.

Tabela nr 5. Ilość odpadów ulegających biodegradacji na terenie gminy Zaręby Kościelne w 2007 r.

Lp.	Rodzaje odpadów	Ilość odpadów na terenie gminy [Mg]
1.	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	144,72
2.	odpady zielone	32,16
3.	papier i tektura	96,48
4.	drewno	12,06
RAZEM:		205,42

Źródło: opracowanie własne

Z przedstawionych danych wynika, że łączna ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzona w 2007 r. na terenie gminy kształtuje się na poziomie ok. 206 Mg, co stanowi około 26% wytwarzanych odpadów komunalnych ogółem.

W strumieniu odpadów komunalnych, wyróżnia się również grupę odpadów niebezpiecznych Są to m.in.: przeterminowane leki, świetlówki, baterie, rozpuszczalniki, kwasy i alkalia, środki ochrony roślin. Przyjmuje się, że obecnie na terenie gminy prawie 100 % odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w gospodarstwach domowych trafia do wspólnego strumienia odpadów kierowanych do składowania na składowiskach komunalnych.

Ilość poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Zaręby Kościelne w 2007 r. prezentuje tabela nr 6. Udział poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych, ze względu na brak badań z terenu gminy, został przyjęty na podstawie danych opracowanych przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach.

Tabela nr 6. Ilość odpadów niebezpiecznych na terenie gminy Zaręby Kościelne
w 2007 r.

Kod odpadu	Rodzaje odpadów	Skład [%]	Ilość [Mg]
20 01 33	baterie i akumulatory ołowiowe	12,0	0,48
20 01 29	detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5,0	0,20
20 01 17	odczynniki fotograficzne	2,0	0,08
20 01 27	farby, tłuszcze, farby drukarskie, kleje i żywice zawierające substancje niebezpieczne	35,0	1,41
20 01 14 20 01 15	kwasy i alkalia	1,0	0,05
20 01 31	lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5,0	0,20
20 01 31	leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4,0	0,16
20 01 26	oleje i tłuszcze	10,0	0,40
20 01 19	środki ochrony roślin	5,0	0,20
20 01 35	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	10,0	0,40
20 01 37	drewno zawierające substancje niebezpieczne	5,0	0,20
20 01 23	urządzenia zawierające freony	3,0	0,12
20 01 13	rozpuszczalniki	3,0	0,12
Razem:		100,0	4,02

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy Zaręby Kościelne nie jest prowadzona zbiórka odpadów niebezpiecznych znajdujących się w strumieniu odpadów komunalnych.

Istotnym elementem gospodarki odpadami komunalnymi jest także gospodarka odpadami opakowaniowymi, mianem których określa się wszystkie opakowania, w tym opakowania wielokrotnego użytku wycofane z ponownego użycia, stanowiące odpady w rozumieniu przepisów o odpadach, z wyjątkiem odpadów powstających w procesie produkcji opakowań. Źródłami powstawania odpadów opakowaniowych są:

- gospodarstwa domowe – odpady zbierane selektywnie są klasyfikowane w grupie 20 lub są zbierane w zmieszanych odpadach komunalnych,

- infrastruktura handlowa, usługowa i przemysłowa – odpady te stanowią głównie odpady z grupy 15.

Na dzień sporządzenia niniejszego *Planu gospodarki odpadami* nie prowadzono systemu ewidencji odpadów opakowaniowych, w związku z czym na potrzeby niniejszego planu ich ilość oszacowano na podstawie uśrednionych wskaźników. Według wyliczeń w 2007 r. na terenie gminy powstało 24,12 Mg odpadów opakowaniowych wielomateriałowych.

Brak szczegółowych danych na temat pozostałych rodzajów opakowań. Można jednak założyć, że przynajmniej połowa z zebranych w 2007 r. w sposób selektywny na terenie gminy Zaręby Kościelne odpadów komunalnych stanowiły: opakowania z papieru i tektury, ze szkła oraz tworzyw sztucznych.

Na terenie gminy nie jest prowadzona zorganizowana zbiórka odpadów wielkogabarytowych oraz budowlano – remontowych związanych ze strumieniem odpadów komunalnych w związku z czym nie istnieje możliwość oszacowania ilości powyższych kategorii odpadów powstających na terenie gminy. Biorąc jednak pod uwagę, iż od czasu uchwalenia *Planu gospodarki odpadami dla gminy Zaręby Kościelne do 2011 r.* charakterystyka społeczno – gospodarcza gminy nie uległa istotnym zmianom, szacunkowa ilość powyższych kategorii odpadów powstających w skali roku na terenie gminy powinna kształtować się na następującym poziomie:

- odpady wielkogabarytowe – ok. 60 Mg
- odpady budowlano – remontowe – ok. 120 Mg.

Na dzień sporządzania niniejszego *Planu gospodarki odpadami* na terenie gminy funkcjonują dwa systemy zbierania odpadów: *zbiórka odpadów mieszanych (jednopojemnikowa)* oraz *selektywna zbiórka odpadów*, którą obecnie objęte jest 913 budynków mieszkalnych i użytkowych. W 2007 r. w sposób selektywny na terenie gminy Zaręby Kościelne zebrano: 5,2 Mg papieru i tektury, 30,8 Mg szkła oraz 41,9 Mg tworzyw sztucznych.

Na terenie gminy usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości świadczą następujące podmioty:

- Usługi Transportowe i Handel, Danuta Chlubicka, ul. Rynek 9, 07 – 323 Zaręby Kościelne,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zambrowie, ul. Polowa 19, 18 – 300 Zambrów,
- MPK Sp. z o.o., ul. Kołobrzeska 5, 07 – 411 Ostrołęka.

Pod pojęciem *odzysku odpadów* rozumieć należy wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy o odpadach, tj.:

- R1 Wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii
- R2 Regeneracja lub odzyskiwanie rozpuszczalników
- R3 Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (włączając kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)
- R4 Recykling lub regeneracja metali i związków metali
- R5 Recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych
- R6 Regeneracja kwasów lub zasad
- R7 Odzyskiwanie składników stosowanych do usuwania zanieczyszczeń
- R8 Odzyskiwanie składników z katalizatorów
- R9 Powtórna rafinacja oleju lub inne sposoby ponownego wykorzystania oleju
- R10 Rozprowadzanie na powierzchni ziemi w celu nawożenia lub ulepszenia gleby
- R11 Wykorzystanie odpadów pochodzących z któregokolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R10
- R12 Wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R11

- R13 Magazynowanie odpadów, które mają być poddane któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R12 (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania w czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
- R14 Inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części
- R15 Przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu

Na terenie gminy Zaręby Kościelne nie jest prowadzonych odzysk odpadów z wykorzystanie żadnej z powyższych metod. Na terenie gminy nie posiada również lokalizacji żadna instalacja do prowadzenia odzysku odpadów.

Mianem *unieszkodliwiania odpadów* określa się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych określonym w załączniku nr 6 do ustawy o odpadach, w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, tj.:

- D1 Składowanie na składowiskach odpadów obojętnych
- D2 Obróbka w glebie i ziemi (np. biodegradacja odpadów płynnych lub szlamów w glebie i ziemi)
- D3 Składowanie przez głębokie zatłaczanie (np. zatłaczanie odpadów, które można pompować)
- D4 Retencja powierzchniowa (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach)
- D5 Składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne
- D6 Odprowadzanie do wód z wyjątkiem mórz *
- D7 Lokowanie (zatapianie) na dnie mórz
- D8 Obróbka biologiczna nie wymieniona w innym punkcie niniejszego załącznika, w wyniku której powstają odpady, unieszkodliwiane za pomocą któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12 (np. fermentacja)
- D9 Obróbka fizyczno-chemiczna nie wymieniona w innym punkcie niniejszego załącznika, w wyniku której powstają odpady, unieszkodliwiane za pomocą

- któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12 (np. parowanie, suszenie, strącanie)
- D10 Termiczne przekształcanie odpadów w instalacjach lub urządzeniach lokalizowanych na lądzie
- D11 Termiczne przekształcanie odpadów w instalacjach lub urządzeniach zlokalizowanych na morzu
- D12 Składowanie odpadów w pojemnikach w ziemi (np. w kopalni)
- D13 Sporządzanie mieszanki lub mieszanie przed poddaniem któremukolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12
- D14 Przepakowywanie przed poddaniem któremukolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D13
- D15 Magazynowanie w czasie któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D14 (z wyjątkiem tymczasowego magazynowania w czasie zbiórki w miejscu, gdzie odpady są wytwarzane)
- D16 Przetwarzanie odpadów, w wyniku którego są wytwarzane odpady przeznaczone do unieszkodliwiania

* - *Odprowadzanie do wód z wyjątkiem mórz w całości objęte jest zakazem.*

W granicach administracyjnych gminy Zaręby Kościelne nie posiadają lokalizacji instalacje do unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Aktualnie na terenie gminy Zaręby Kościelne podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest ich składowanie na składowisku odpadów komunalnych zlokalizowanym poza terenem gminy - obiektem wykorzystywanym na potrzeby gminy jest składowisko odpadów w m. Czerwony Bór, powiat zambrowski.

Rozdział 3.1. Identyfikacja problemów z zakresie gospodarowania odpadami

---

Podsumowując stan aktualnej gospodarki odpadami na terenie gminy Zaręby Kościelne, można wyróżnić jej mocne i słabe strony.

Mocne strony:

- objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych praktycznie wszystkich mieszkańców gminy,
- wprowadzenie i systematycznie rozwijane selektywne zbieranie odpadów systemem pojemnikowym i workowym,
- wzrastająca systematycznie efektywność selektywnego zbierania odpadów,
- zmniejszenie strumienia odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, poprzez realizację kompostowania odpadów przez mieszkańców we własnym zakresie, na terenie posesji,
- prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych,
- systematyczna likwidacja „dzikich” wysypisk,
- możliwość korzystania z obiektów i instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów (sortownie, kompostownie, składowiska), położonych poza terenem gminy,
- wzrost świadomości podmiotów gospodarczych dotyczącej ich obowiązków w zakresie minimalizacji powstawania odpadów i właściwej gospodarki nimi.

Słabe strony

- nie funkcjonuje system gospodarki odpadami komunalnymi, rozumiany jako zintegrowany kompleks działań ukierunkowanych na planowe osiągnięcie zamierzonego celu,
- brak pełnego wykorzystania instrumentów prawnych będących w gestii administracji samorządowej gminnej,
- gminy, ze względu na wielkość i potencjał, nie mogą skutecznie kreować i wdrażać autonomicznych systemów gospodarki odpadami komunalnymi

- szczególnie w zakresie odzysku i unieszkodliwiania – wskazane byłoby tworzenie związków celowych,
- brak zorganizowanego systemu pozyskiwania odpadów niebezpiecznych pochodzących z odpadów komunalnych,
  - odpady niebezpieczne wytwarzane w małej przedsiębiorczości handlowo – usługowej w znacznym stopniu trafiają do strumienia odpadów komunalnych,
  - duży odsetek składowanych i nieprzetworzonych odpadów, przy braku stosowania innych metod odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
  - niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców, szczególnie w zakresie gromadzenia odpadów zmieszanych i selektywnego zbierania,
  - nie podjęto skutecznych działań mających na celu organizację zbiórki odpadów remontowo – budowlanych oraz odpadów ulegających biodegradacji. Brak działań w zakresie realizacji zbiórki odpadów ulegających biodegradacji może skutkować problemami w realizacji stopnia redukcji ilości odpadów trafiających na składowiska. Część odpadów nadal trafia do środowiska w sposób niekontrolowany, m.in. poprzez spalanie w piecach oraz na „dzikie wysypiska”,
  - niedostateczny rozwój i brak efektywności systemów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych,
  - brak dokładnych informacji o ilościach wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego, w tym niebezpiecznych. Niemożliwa jest wiarygodna ocena sposobów prowadzenia gospodarki tymi odpadami,
  - niedostatecznie funkcjonuje zbieranie baterii i akumulatorów małogabarytowych, głównie ze względu na niską świadomość społeczeństwa oraz brak sieci punktów zbierania. Dodatkowym utrudnieniem jest fakt, że odpady te powstają w dużym rozproszeniu. Powszechną praktyką usuwania zużytych baterii jest pozbywanie się ich do strumienia odpadów komunalnych,
  - brak modułu zbierania odpadów z grupy 17 z gospodarstw domowych,
  - występują trudności w monitorowaniu stanu gospodarki odpadami ze względu na zdywersyfikowany system zbierania informacji nt. gospodarki odpadami (na podstawie szeregu aktów prawnych, przez wiele instytucji zarówno drogą administracyjną, jak i badań statystycznych, przy użyciu różnych metodyk).

Rozdział 4. Prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami

---

Na ilość, jakość i rodzaje odpadów wytwarzanych na terenie powiatu wołomińskiego odpadów wpływać będzie wielu czynników. Spośród nich największe znaczenie będą miały czynniki demograficzne, społeczne, prawne i ekonomiczne.

Liczba mieszkańców gminy Zaręby Kościelne na koniec 2007 r. kształtowała się na poziomie 4.020 osób. Z analizy prognoz demograficznych dla kraju i regionów oraz na podstawie rzeczywistych zmian liczby ludności na terenie gminy oraz perspektyw rozwoju gospodarczego gminy należy stwierdzić, iż w perspektywie lat 2008 – 2011 liczba mieszkańców gminy ulegać będzie stopniowemu, lecz niewielkiemu obniżeniu. W perspektywie lat 2012 – 2015 może nastąpić nieznaczny wzrost. Powyższe fluktuacje pozwalają wnioskować, iż liczba ludności gminy Zaręby Kościelne w latach programowania niniejszego *Planu* oscylować będzie w granicach liczby mieszkańców aktualnej na koniec 2007 r.

Zmiany w ilości odpadów wytwarzanych na terenie gminy w perspektywie czasowej do 2015 roku zależą przede wszystkim od rozwoju gospodarczego gminy. Prognozuje się dalszy, choć niewielki rozwój gospodarczy. Wyższy poziom dochodów będzie wpływał na wzrost ilości wytwarzanych odpadów komunalnych. Wyższe dochody to wzrost zapotrzebowania na usługi budowlano – remontowe, co w konsekwencji może spowodować wzrost w sektorze komunalnych odpadów budowlano – remontowych oraz wielkogabarytowych. Potencjalny rozwój turystyki na terenie gminy spowoduje rozwój sieci gastronomicznej, co w konsekwencji spowoduje powstawanie zwiększonej ilości odpadów ulegających biodegradacji.

Zakłada się także, że przez najbliższe kilka lat dominować będą wśród ludności postawy konsumpcyjne, wysoce „odpadogenne”, następnie zaś, stopniowo, coraz częściej obserwowane będą postawy proekologiczne, skutkujące np.: dalszym wzrostem poziomu zbiórki selektywnej. Uwidoczni się to również m.in. spadkiem ilości tworzyw sztucznych na korzyść ilości szkła i wyrobów z drewna czy innych materiałów, przede wszystkim materiałów podatnych na recykulację (szkło) czy łatwo degradowalnych – jak papier czy drewno.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz założenia przyjęte w *KPGO 2010*:

- nie będą następowały istotne zmiany składu morfologicznego wytwarzanych odpadów komunalnych,
  - wzrost wskaźników ilościowych wytwarzanych odpadów kształtował się będzie na poziomie 1% w skali roku,
  - nastąpi wzrost poziomu selektywnego zbierania odpadów do 8 % w 2011 r. i 15% w 2015 r., co spowoduje zmiany ilości i składu odpadów niesegregowanych; zmniejszy się w nich głównie zawartość papieru, tworzyw, szkła i metali,
  - ilość pozostałych odpadów w grupie 20 wzrastać będzie 1% w skali roku,
- poniżej zaprezentowano prognozowane zmiany ilości odpadów komunalnych powstających na terenie gminy Zaręby Kościelne w perspektywie lat 2011 oraz 2015.

Tabela nr 7. Prognozowany bilans odpadów komunalnych na terenie gminy Zaręby Kościelne na lata 2011 oraz 2015

Lp.	Rodzaje odpadów	Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy [Mg]	
		2011*	2015**
1.	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	149,76	157,47
2.	odpady zielone	33,28	34,99
3.	papier i tektura	99,84	104,98
4.	opakowania wielomateriałowe	24,96	26,24
5.	tworzywa sztuczne	99,84	104,98
6.	szkło	66,56	69,98
7.	metale	41,60	43,74
8.	odzież, tekstylia	8,32	8,75
9.	drewno	12,48	13,12
10.	odpady niebezpieczne	4,16	4,37
11.	odpady mineralne	291,20	306,18
RAZEM:		832,00	874,80

* - przy założeniu, że liczba ludności wyniesie ok. 4.000, a wskaźnik nagromadzenia 208 kg/M/rok

** - przy założeniu, że liczba ludności wyniesie ok. 4.050, a wskaźnik nagromadzenia 216 kg/M/rok

Źródło: opracowanie własne

Prognozowana ilość odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych wytwarzanych w latach 2011 i 2015 na terenie gminy Zaręby Kościelne wynosić będzie:

- 2011 rok – ok. 4,2 Mg
- 2015 rok – ok. 4,4 Mg.

Prognozowana ilość odpadów ulegających biodegradacji ze strumienia odpadów komunalnych wytwarzanych w latach 2011 i 2015 na terenie gminy Zaręby Kościelne wynosić będzie:

- 2011 rok – ok. 283 Mg
- 2015 rok – ok. 297 Mg.

Brak szczegółowych danych na temat pozostałych rodzajów opakowań. Biorąc jednak pod uwagę zapisy planów wyższego rzędu prognozowana ilość wszystkich odpadów opakowaniowych ze strumienia odpadów komunalnych wytwarzanych w latach 2011 i 2015 na terenie gminy Zaręby Kościelne wynosić będzie:

- 2011 rok – ok. 140 Mg
- 2015 rok – ok. 170 Mg.

Zaznaczyć jednak należy, że mimo wzrostu ilości wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie gminy Zaręby Kościelne ich bezpośrednie oddziaływanie na środowisko będzie maleć, co będzie miało związek z:

- utrwalaniem się zachowań proekologicznych w zakresie gospodarki odpadami,
- wzrostem ilości odpadów zbieranych selektywnie oraz wzrostem uzyskanych poziomów recyklingu i odzysku, w szczególności w zakresie odpadów niebezpiecznych, opakowaniowych i ulegających biodegradacji.

Rozdział 5. Cele gospodarki odpadami na terenie Gminy Zaręby Kościelne

---

Wytyczając cele w gospodarce odpadami na terenie gminy Zaręby Kościelne kierowano się strategią wyznaczoną w *Polityce Ekologicznej Państwa*, a także wytycznymi zawartymi w *Krajowym planie gospodarki odpadami 2010* oraz *Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007 – 2015*, a także zapisy *Planu gospodarki odpadami dla powiatu ostrowskiego*.

Nie oznaczało to jednak mechanicznego przeniesienia poszczególnych wymogów ilościowych z poziomu państwa, czy województwa na poziom powiatu. Przy wytyczaniu celów uwzględniono specyfikę lokalną i ocenę możliwości zrealizowania danego celu, a także fakt, iż znaczna część celów zapisanych w *Planie gospodarki odpadami gminy Zaręby Kościelne do 2011 roku* nie została zrealizowana, co powoduje że nie uległy one dezaktualizacji.

Cel strategiczny: *wprowadzenie na terenie całej gminy zorganizowanej i selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów opakowaniowych, odpadów ulegających biodegradacji i odpadów niebezpiecznych oraz zwiększenie poziomu odzysku surowców wtórnych*

Cele krótkookresowe 2008 – 2011:

- 1) Wspieranie działań dla zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi,
- 2) Wspieranie działań w zakresie objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym zbieraniem odpadów do końca 2008 r.,
- 3) Wspieranie działań w zakresie objęcia wszystkich mieszkańców gminy najpóźniej do końca 2008 r. systemem selektywnego zbierania odpadów w zakresie:
  - odpadów zielonych z parków i ogrodów,

- papieru i tektury,
  - odpadów opakowaniowych ze szkła,
  - tworzyw sztucznych i metali,
  - odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (w tym: zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, chemikaliów),
  - odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlano – remontowych.
- 4) Doskonalenie systemu selektywnej zbiórki dla osiągnięcia pod koniec 2011 roku odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu:
- zbierania odpadów wielkogabarytowych na poziomie 35% ilości wytworzonej,
  - zbierania odpadów niebezpiecznych na poziomie 10% ilości wytworzonej,
  - poddania odpadów opakowaniowych: odzyskowi – 60% ilości wytworzonej, recyklingowi 55 – 80% ilości wytworzonej.
- 5) Wspieranie działań w zakresie ograniczenia kierowania na składowiska odpadów niesegregowanych i nieprzetworzonych,
- 6) Skierowanie w roku 2011 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 63% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),
- 7) Wspieranie działań na rzecz eliminacji praktyk nielegalnego składowania odpadów,
- 8) Współorganizowanie i uczestnictwo w strukturach ponadgminnych – Regionalnym Obszarze Gospodarki Odpadami oraz związkach ponadlokalnych, w których zakres wchodzi działania związane z gospodarką odpadami.

Cele długookresowe 2012 – 2015:

- 1) Kontynuacja działań na rzecz zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
- 2) Doskonalenie systemu selektywnego zbierania w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu dla osiągnięcia odpowiednich limitów odzysku:

- zbierania odpadów wielkogabarytowych na poziomie 40% ilości wytworzonej,
  - zbierania odpadów niebezpiecznych na poziomie 20% ilości wytworzonej,
  - poddania odpadów opakowaniowych – odzyskowi 60% ilości wytworzonej, recyklingowi – 55% - 80% ilości wytworzonej.
- 3) Wspieranie rozwoju regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi,
  - 4) Skierowanie w roku 2015 na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie więcej niż 44% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995),
  - 5) Wspieranie działań do składowania tylko odpadów przetworzonych (balastowych),
  - 6) Wspieranie działań w zakresie zmniejszania masy składowanych odpadów komunalnych do max. 80% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.

Szczególną uwagę dokumenty strategiczne w zakresie gospodarki odpadami poświęcają odpadom opakowaniowym, w związku z czym dla tej kategorii odpadów określono dodatkowe cele:

Cele krótkookresowe 2008 – 2011:

- 1) Nasilenie działań informacyjno – edukacyjnych mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów opakowaniowych oraz propagowanie odzysku i recyklingu odpadów,
- 2) Zmniejszenie ilości odpadów opakowaniowych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych kierowanych na składowiska odpadów,
- 3) Wdrażanie systemów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych,
- 4) Współpraca z organizacjami odzysku w celu wdrażania i rozwoju systemów zbierania odpadów opakowaniowych

Cele długookresowe 2012 – 2015:

- 1) Kontynuacja działań informacyjno – edukacyjnych mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów opakowaniowych oraz propagowanie odzysku i recyklingu odpadów,
- 2) Doskonalenie funkcjonowania systemów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych w celu uzyskania wymaganych poziomów odzysku i recyklingu,
- 3) Kontynuacja współpracy z organizacjami odzysku w celu jak najlepszego funkcjonowania systemów zbierania odpadów opakowaniowych,
- 4) Wspieranie działań mających na celu rozbudowę oraz realizację nowych inwestycji zapewniających recykling, odzysk, w tym odzysk energii z odpadów z jednoczesnym odzyskiem ciepła i elektryczności.

Rozdział 5.1. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami

---

Przeciwdziałanie i minimalizacja wytwarzania odpadów komunalnych jest priorytetem w hierarchii polityki odpadowej, jako najbardziej pożądana opcja postępowania z odpadami. Zgodnie z art. 5 i 6 *ustawy o odpadach* powstawanie odpadów powinno być eliminowane lub ograniczone przez wytwarzających odpady niezależnie od stopnia uciążliwości bądź zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi oraz dla środowiska, a także niezależnie od ich ilości lub miejsca powstawania.

Zastosowane zostaną różne metody działań w celu zachęcenia mieszkańców do redukcji ilości wytwarzanych odpadów. Działania te obejmują między przede wszystkim:

- edukację społeczną prowadzoną w celu zachęcenia do ograniczenia ilości odpadów, poprzez np. popularyzację ograniczania postaw konsumpcyjnych. Proponuje się wydanie ulotek lub umieszczenie na stronie internetowej przykładowych zaleceń dotyczących minimalizacji odpadów,
- utrwalanie nabytych postaw,

- zastosowanie instrumentów finansowych celem zachęcenia wytwórców do ograniczenia odpadów np. poprzez podwyższenie opłat za odbieranie odpadów, lub uzależnienie kosztów usuwania odpadów od ich ilości, itp.

Działania te będą prowadzone również poprzez właściwą organizację zbierania odpadów od mieszkańców.

Jednym z głównych celów *Planu* jest objęcie zorganizowanym systemem zbierania odpadów 100% mieszkańców gminy, a jednocześnie zebranie jak największej ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności w sposób selektywny. Gromadzenie odpadów powinno stanowić etap krótkotrwały i przejściowy.

Obowiązek zbierania i pozbywania się odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie nieruchomości spoczywa na jej właścicielach. Obowiązek ten może być realizowany za pośrednictwem przedsiębiorców uprawnionych do prowadzenia działalności w zakresie zbierania i transportu odpadów komunalnych na podstawie umowy.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach w zakresie zbierania odpadów nakłada na samorząd terytorialny obowiązek zapewnienia warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania odpadów, który przyczyni się do ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych oraz osiągnięcia poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych.

Proponowany system zbierania odpadów komunalnych na terenie gminy powinien obejmować:

- kontynuację zbierania odpadów zmieszanych na dotychczasowych zasadach,
- kontynuację selektywnego zbierania odpadów (z podziałem na frakcje: papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne, metale) metodą „u źródła” z zastosowaniem worków (system wieloworkowy) lub w pojemnikach ustawionych w tzw. gniazdach do segregacji,
- selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji, w tym odpadów zielonych z terenów komunalnych,
- wdrożenie dodatkowego zbierania odpadów:

- wielkogabarytowych,
- budowlanych i remontowych,
- niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych (w tym: baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, chemikaliów, świetlówek).

Podstawowymi zadaniami gminy w tym zakresie są:

- precyzyjne określenie obowiązków właścicieli nieruchomości i sposobu udokumentowania ich wykonania, przedstawione w „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy”, uaktualnionym o zapisy zawarte w gminnych planach gospodarki odpadami,
- prowadzona na bieżąco kontrola gospodarki odpadami,
- bieżące aktualizowanie baz danych, zawierających m.in. ewidencje umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców,
- przejęcie obowiązku pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych od tych właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli stosownych umów z przedsiębiorcami na wywóz odpadów – za stosowną opłatą pobieraną od tych właścicieli,
- rozwinięcie systemu edukacji ekologicznej i informacji o systemie gospodarki odpadami.

Rozdział 5.2. Rodzaj i harmonogram realizacji przedsięwzięć w zakresie gospodarki odpadami

---

W oparciu o wyniki, wnioski i zalecenia zawarte w poprzednich rozdziałach opracowany został program strategiczny i plan działania w dziedzinie gospodarki odpadami na terenie gminy Zaręby Kościelne, którego celem jest poprawa sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.

Zaproponowany został: długoterminowy i krótkoterminowy program działań strategicznych. Pierwszy zawiera propozycje na okres 8 lat, zaś drugi na okres 4 lat.

Podstawowym zadaniem długoterminowego programu strategicznego jest określenie długoterminowego rozwoju systemu gospodarki odpadami. Z kolei zadaniem krótkoterminowego programu działań jest określenie celów i zadań, które gmina powinna podjąć w ciągu najbliższych czterech lat. Działania, zawarte w *Planie* pozwolą osiągnąć cele i wykonać zadania w ramach planowanego systemu gospodarki odpadami.

Zadania strategiczne do roku 2015 dla gminy Zaręby Kościelne opracowano na podstawie wytycznych zawartych w *KPGO 2010, Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego do 2015 r.* oraz *Planie gospodarki odpadami dla powiatu ostrowskiego*. Pod uwagę wzięto również specyfikę gminy oraz jej organizacyjne i finansowe możliwości realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska.

Tabela nr 8. Zadania strategiczne do 2015 r. dla gminy Zaręby Kościelne

Rok	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
2008 - 2015	Kampanie na rzecz społecznej świadomości w zakresie gospodarki odpadami, działania informacyjne i edukacyjne dotyczące odpadów opakowaniowych, działania informacyjne i edukacyjne dotyczące wdrożenia systemu zbierania i przetwarzania danych, krajowa kampania informacyjna dla społeczeństwa i podmiotów gospodarczych oraz lokalne kampanie informacyjne dla społeczeństwa.	Gminy, Powiaty, UW, Zarząd Województwa
2008 - 2015	Stworzenie systemów zbiórki w celu realizacji celów w zakresie recyklingu i odzysku dla odpadów opakowaniowych i biodegradowalnych	Gminy, Powiaty, oraz producenci i importerzy opakowań
2008 - 2015	Organizacja gospodarki odpadami opakowaniowymi obejmująca selektywną zbiórkę finansowaną z opłat za produkty i za recykling	Gminy, przedsiębiorcy
2008 – 2015	Stworzenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych w celu uzyskania zakładanych poziomów odzysku na poziomie 50% w 2010 r. i 80% w 2014 r.	Gminy, Powiaty

2008 – 2015	Stworzenie systemu zbiórki odpadów budowlanych i rozbiórkowych w celu uzyskania zakładanych poziomów odzysku na poziomie 40% w 2010 r. i 60% w 2014 r.	Gminy, Powiaty
2008 – 2015	Stworzenie systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych w celu uzyskania zakładanych poziomów odzysku na poziomie 50% w 2010 r. i 70% w 2015 r.	Gminy, Powiaty

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram realizacji przedsięwzięć obejmujący najbliższe 4 lata.

Tabela nr 9. Zadania priorytetowe na lata 2008 – 2011 dla gminy Zaręby Kościelne

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Jednostka finansująca	Uwagi
Wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie całej gminy	Gmina, właściciel posesji, przedsiębiorcy	Środki własne Środki przedsiębiorstw Środki pomocowe GFOŚ i GW	K
Opracowanie i wdrożenie systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i budowlanych	Gmina, Powiat	Środki własne Środki pomocowe PROŚ i GW, GFOŚ i GW	K
Opracowanie i wdrożenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	Gmina, Powiat	Środki własne Środki pomocowe PROŚ i GW, GFOŚ i GW	W
Opracowanie i wdrożenie systemu zbiórki odpadów opakowaniowych	Gmina, Powiat, organizacje odzysku	Środki własne Środki przedsiębiorców Środki pomocowe PROŚ i GW, GFOŚ i GW	K
Opracowanie i wdrożenie systemu zbiórki odpadów ulegających biodegradacji	Gmina, Powiat,	Środki własne Środki pomocowe PROŚ i GW, GFOŚ i GW	K
Opracowanie gminnego programu informacji i edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami	Gmina, Powiat,	Środki własne PROŚ i GW, GFOŚ i GW	W

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Jednostka finansująca	Uwagi
Współdziałanie w zakresie rozwoju zakładu zagospodarowania odpadów komunalnych	Gmina, Powiat	Środki własne Środki pomocowe NFOŚ i GW, WFOŚ i GW, PROŚ i GW, GFOŚ i GW	K

Uwagi:

K – zadania koordynowane

W – zadania własne

W powyższym harmonogramie rzeczowym nie uwzględniono szczegółowych kosztów realizacji powyższych działań, gdyż ze względu na finansową kondycję gminy oraz priorytetowe traktowanie działań w zakresie gospodarki ściekowej ich realizacji w dużym stopniu uzależniona będzie od pozyskania przez gminę zewnętrznych środków finansowych.

Biorąc pod uwagę jednostkowe koszty gospodarki odpadami komunalnymi zapisane w *KPGO 2010* oraz uwarunkowania lokalne gminy Zaręby Kościelne koszty realizacji zapisanych powyżej działań oszacowano na następującym poziomie:

- rok 2008 – ok. 75.000 zł
- rok 2011 – ok. 85.000 zł
- rok 2015 – ok. 100.000 zł

Rozdział 6. Edukacja ekologiczna

Wdrożenie ustaleń zawartych *Planie gospodarki odpadami* wymaga zaangażowania i świadomego podejścia wszystkich mieszkańców gminy, w tym także działających na jej terenie podmiotów gospodarczych – wytwórców odpadów. Zaznaczyć jednak należy, iż prowadzenie edukacji ekologicznej jest procesem ciągłym, przynoszącym prawdziwe efekty dopiero po kilku lub kilkunastu latach.

Celem nadrzędnym programu edukacji ekologicznej jest zwiększenie ilości pozyskiwanych z odpadów surowców wtórnych oraz zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów. Cel ten może zostać osiągnięty poprzez:

- kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań poszczególnych grup społeczeństwa powiatu w odniesieniu do gospodarki odpadami,
- podniesienie wśród mieszkańców gminy świadomości i wrażliwości na sprawy związane z ochroną środowiska,
- upowszechnienie i zapewnienie każdemu mieszkańcowi dostępu do informacji na temat możliwości odzysku odpadów i płynących z tego korzyści ekologicznych i ekonomicznych,
- kontynuację edukacji na temat gospodarki odpadami w przedszkolach i szkolnictwie wszystkich szczebli,
- włączenie tematyki gospodarowania odpadami do działań i projektów realizowanych przez różnego rodzaju grupy społeczne i podmioty gospodarcze.

Podstawą efektywnej edukacji ekologicznej jest określenie grup celowych, do których chce się dotrzeć. Głównym adresatem programu promocji i edukacji w zakresie gospodarki odpadami jest cała społeczność gminna. Kluczową grupą jest młodzież szkolna i dzieci, gdyż wykazują się oni największą percepcją na edukację ekologiczną, a ponadto stanowią ważną grupę konsumencką. Akcją informacyjną powinien być objęty również szeroki krąg osób zajmujących się obecnie sprawami gospodarki odpadami w urzędach, instytucjach i obiektach handlowych, a także przedstawiciele grup opiniotwórczych z zakresu ochrony środowiska: pozarządowych organizacji i stowarzyszeń ekologicznych, nauczycieli, radnych i członków zarządu różnych szczebli administracji samorządowej.

Właściwa realizacja działań związanych z edukacją ekologiczną na terenie gminy wymaga realizacji następujących zadań:

- 1) *opracowanie Gminnego Programu Edukacji Ekologicznej* obejmującego działania ukierunkowane na wszystkie grupy wiekowe – w którym winny znaleźć się zarówno ramy programowe, jak również propozycje materiałów edukacyjnych do wykorzystania w trakcie zajęć. Ponadto, Program należy

- uzupełnić o konspekty metodologiczne dla nauczycieli oraz materiały do prowadzenia zajęć,
- 2) *organizacja szkoleń dla pracowników administracji samorządowej oraz nauczycieli prowadzących zajęcia edukacji ekologicznej* - należy przeprowadzić cykl szkoleń dla pracowników samorządowych poświęconych umiejętnościom prezentacji najważniejszych problemów ekologicznych gminy, z udziałem specjalistów zorientowanych w metodach prezentacji i przekazywania informacji. Ponadto, należy przeprowadzić szkolenia dotyczące racjonalnej gospodarki odpadami dla nauczycieli, którzy będą prowadzić odpowiednie zajęcia dla dzieci i młodzieży,
- 3) *prowadzenie akcji informacyjnych dla mieszkańców* – dotyczy to szczególnie akcji propagujących racjonalną gospodarkę odpadami, selektywną zbiórkę oraz np. prowadzenie przydomowych kompostowników. Promocja będzie zorganizowana przy zastosowaniu form oświatowych, kulturalnych i reklamowych.

Rozdział 7. Aspekty finansowe realizacji Planu

Inwestycje w dziedzinie gospodarki odpadami mogą być finansowane za pomocą środków pochodzących ze źródeł publicznych oraz ze źródeł prywatnych, które stanowią środki własne inwestorów. Do źródeł publicznych należą: budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego, fundusze ekologiczne, środki pochodzące ze źródeł zagranicznych nie podlegające zwrotowi oraz pochodzące z funduszy Unii Europejskiej. Ponadto, inwestycje w tej dziedzinie mogą być wspierane przez niezależne instytucje finansowe, organizacje międzynarodowe, fundacje czy towarzystwa leasingowe. Możliwe jest również łączenie środków pochodzących z różnych źródeł oraz zawieranie umów na wspólną realizację inwestycji przez samorządy terytorialne i podmioty prawne.

Zadania przyjęte do realizacji celów gospodarki odpadami na terenie gminy Zaręby Kościelne mogą być finansowane z następujących źródeł:

- środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska,

- środki Wojewódzkiego, Powiatowego oraz Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.),
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOiR, Bank Światowy),
- Fundusz Spójności Unii Europejskiej,
- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego UE,
- Norweski Mechanizm Finansowy,
- zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy pomocowe (np. z ekokonwersji poprzez EkoFunduszu),
- fundusze własne inwestorów.

ŚRODKI FINANSOWE UNII EUROPEJSKIEJ

Aktualnie istnieje możliwość finansowania inwestycji w ochronie środowiska z Funduszy Strukturalnych oraz Funduszu Spójności, a także możliwość finansowania inwestycji ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (inwestycje w skali regionalnej i lokalnej).

W zakresie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi wsparcie inwestycyjne w okresie realizacji Narodowego Planu Rozwoju przeznaczone będzie przede wszystkim na budowę, rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych, systemy selektywnej zbiórki, recyklingu i odzysku odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie), systemy zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Najważniejszym źródłem pozyskania funduszy na realizację inwestycji w zakresie gospodarki odpadami jest Fundusz Spójności. W ramach tego funduszu, dla ustanowionego przez polski rząd, Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” w Priorytecie II – Gospodarka Odpadami i Ochrona Powierzchni Ziemi, przeznaczono środki finansowe w postaci pomocy bezzwrotnej na kwotę 1.107,65 mln euro. Beneficjentami tego funduszu mogą być jednostki samorządu terytorialnego i ich

związki lub podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych JST. Projekty finansowane muszą obejmować minimum 150 tys. mieszkańców.

Mniejsze projekty gospodarki odpadami obsługujące poniżej 150 tys. mieszkańców, mogą być finansowane w ramach regionalnych programów operacyjnych (RPO). W oparciu o środki Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich istnieje możliwość realizacji projektów dla gmin wiejskich i gmin miejskich liczących poniżej 5 tys. mieszkańców.

Niektóre działania w zakresie gospodarki odpadami (np. recyklingu), mogą być dofinansowane z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, choć środki przeznaczone na gospodarkę odpadami w tych funduszach są relatywnie niewielkie.

FUNDUSZE EKOLOGICZNE

Funkcjonujący w Polsce system funduszy ekologicznych obejmuje: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie, powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Zasady funkcjonowania narodowego, wojewódzkich, powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa *ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska*. Szczegółowe zasady gospodarki finansowej NFOŚ i GW oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2002 r.* (Dz. U. Nr 230, poz.1934). Fundusze te gromadzą wpływy z opłat uiszczanych przez podmioty gospodarcze za korzystanie ze środowiska oraz kar administracyjnych.

Zasadniczym celem Narodowego Funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. W zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym ochrony środowiska przed odpadami, zakłada się dofinansowanie następujących zadań inwestycyjnych:

- likwidacja uciążliwości starych składowisk odpadów w niebezpiecznych,
- unieszkodliwianie odpadów powstających w związku z transportem samochodowym (autozłom, płyny eksploatacyjne, akumulatory, ogumienie, tworzywa sztuczne) oraz zbiórka i wykorzystanie olejów przepracowanych,

- przeciwdziałanie powstawaniu i unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i odpadów niebezpiecznych,
- realizacja międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów komunalnych (w tym budowa zakładów przetwórstwa odpadów oraz wspomaganie systemów zagospodarowywania osadów ściekowych).

WFOŚ i GW przygotowują listy zadań, które mogą być przez nie dofinansowywane. Lista taka sporządzana jest corocznie (brak jest wieloletnich programów wydatkowania funduszy na realizację określonych zadań) i każdorazowo obejmuje pewne działania z zakresu gospodarki odpadami.

Dochody Powiatowych i Gminnych FOŚ i GW są przekazywane na rachunek samorządu, ale fundusze te nie posiadają osobowości prawnej. W budżecie jednostki mają charakter działu celowego. Zakres wydatkowania środków jest szeroki i obejmuje dofinansowanie różnego rodzaju przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, w tym z zakresu gospodarki odpadami. Podziału środków dokonuje Rada Gminy bądź Powiatu.

EKOFUNDUSZ

Geneza EkoFunduszu sięga roku 1991. Była to pierwsza w skali światowej inicjatywa zamiany części długu gwarantowanego przez państwo na cele ekologiczne, co stanowi obecnie bardzo istotne wsparcie finansowe dla podejmowanych w kraju wysiłków w celu poprawy stanu środowiska, silnie zdegradowanego w wyniku wieloletnich zaniedbań w poprzednim systemie politycznym i gospodarczym.

W wyniku podpisanych umów o ekokonwersji długu ze Stanami Zjednoczonymi, Francją, Szwajcarią, Szwecją, Włochami i Norwegią, Polska otrzymała na przedsięwzięcia w ochronie środowiska w latach 1992 – 2010 kwotę w wysokości 571 mln USD. Odpowiednie kwoty z tego tytułu są gwarantowane corocznie w ustawie budżetowej i regularnie wpłacane na konto EkoFunduszu z budżetu państwa, jako zobowiązanie Polski wobec krajów – donatorów. Obecnie Fundatorem EkoFunduszu jest Minister Skarbu.

W zakresie gospodarki odpadami priorytetami EkoFunduszu są:

- tworzenie kompleksowych systemów selektywnej zbiórki, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i niebezpiecznych,
- przedsięwzięcia związane z eliminacją powstawania odpadów niebezpiecznych w procesach przemysłowych (promocja „czystszych technologii”) i likwidacją składowisk odpadów tego rodzaju,
- rekultywacja gleb zanieczyszczonych odpadami niebezpiecznymi stanowiącymi zagrożenie dla zdrowia ludzi lub świata przyrody.

BANKI WSPIERAJĄCE INWESTYCJE EKOLOGICZNE

Bank Ochrony Środowiska ma statutowo nałożony obowiązek kredytowania inwestycji służących ochronie środowiska. Udziela kredytów na między innymi: budowę składowisk odpadów i innych obiektów do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, zakup urządzeń związanych z usuwaniem odpadów, zakup sprzętu niezbędnego do zorganizowania zbiórki i transportu odpadów. Kredyty z BOŚ umożliwiają sfinansowanie zadania inwestycyjnego w 100%. Środki te są oprocentowane w wysokości od 1%. Okres spłaty kredytu wynosi 5 lat, a okres karencji 1 rok. BOŚ udziela również kredytów ze środków Narodowego oraz Wojewódzkich FOŚ i GW.

Ponadto aktywnie finansowanie gospodarki odpadami to wspomagają następujące instytucje finansowe: Bank Rozwoju Eksportu S.A., Polski Bank Rozwoju S.A., Bank Światowy czy Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

Rozdział 8. Sposób kontroli oraz dokumentowania realizacji Planu

---

Na system monitorowania gospodarki odpadami składa się zbieranie informacji o wynikach działań, natomiast porównanie tych wyników z wartościami wskaźników kontrolnych – na system oceny realizacji zamierzonych celów.

Monitoring realizacji *Planu gospodarki odpadami* jest niezbędny dla prowadzenia bieżących analiz postępów w jego wdrażaniu. Realizacja tego celu wymaga sprawnych i wydolnych źródeł informacji oraz narzędzi do ich gromadzenia. Potrzebna jest zatem w szerokim stopniu informatyzacja danych. Oceny realizacji *Planu* dokonujemy:

- po zakończeniu opracowania dokumentu,
- w trakcie jej realizacji,
- po zakończeniu realizacji wszystkich celów i zadań przyjętych w *Programie*.

Monitoring *Planu* powinien odbywać się co roku, raz na 2 lata będzie przeprowadzana analiza porównawcza stanu wyjściowego i obecnego. Wdrażanie *Planu* powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć/ działań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Podstawę monitoringu *Planu gospodarki odpadami gminy Zaręby Kościelne do 2015 roku* stanowią będą wskaźniki przedstawione w tabeli nr 10. Ich zakres określono z uwzględnieniem zapisów planów wyższego rzędu oraz możliwości dostępu do informacji o ich wielkości na poziomie gminy Zaręby Kościelne.

Tabela nr 10. Wskaźniki monitoringu Planu

Lp.	Wskaźnik charakteryzujący gospodarkę odpadami	Jednostka
1.	Ilość wytworzony odpadów komunalnych	Mg/ rok
2.	Ilość zebranych odpadów komunalnych	Mg/ rok
3.	Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok	kg/ M/ rok
4.	Ilość zebranych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok	kg/ M/ rok
5.	Ilość zebranych odpadów ulegających biodegradacji	Mg
6.	Ilość zebranych odpadów opakowaniowych	Mg
7.	Ilość odzyskiwanych surowców wtórnych w tym: <i>tworzywa sztuczne, papier i tektura, szkło, blacha stalowa i aluminium</i>	Mg
8.	Ilość zebranych selektywnie odpadów: <i>wielkogabarytowych, budowlano – remontowych, niebezpiecznych</i>	Mg
9.	Nakłady inwestycyjne na gospodarkę odpadami	zł/ rok
10.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg oceny jakościowej	-
11.	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. dzikie wysypiska)	-
12.	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno – informacyjnych	-

Źródło: opracowanie własne

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach stanowi, iż:

- plany gospodarki odpadami wszystkich szczebli podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata,
- co 2 lata organy wykonawcze opracowujące projekty planów składają sprawozdanie z realizacji planu organom uchwalającym plany (w przypadku gminy sprawozdanie sporządzą wójt, a następnie przedkłada go radzie gminy i zarządowi powiatu w terminie do dnia 30 czerwca po upływie okresu sprawozdawczego).

Sprawozdanie z realizacji gminne planu gospodarki odpadami powinno obejmować:

- ocenę stopnia realizacji określonych w planie celów i kierunków działań,
- sprawozdanie z wykonanych zadań pozainwestycyjnych i inwestycyjnych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- podsumowanie z wnioskami i ewentualną rekomendacją nowelizacji planu.

Podstawowymi źródłami informacji niezbędnymi do dokonania przedmiotowej oceny wdrażania *Planu* mogą być:

- wojewódzka baza danych, dotycząca wytwarzania i gospodarowania odpadami, prowadzona przez marszałka województwa,
- źródła administracyjne lub inne np., wynikające ze zobowiązań sprawozdawczych (m.in. decyzje w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami, informacje o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, rejestr posiadaczy odpadów zwolnionych z obowiązku uzyskiwania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów),
- informacje zbierane przez inspekcję ochrony środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska,
- badania statystyczne (w szczególności Głównego Urzędu Statystycznego) oraz procedury ocen statystycznych na podstawie próbek lub estymatorów związanych z odpadami,
- przyjęte wskaźniki dotyczące ilości i jakości odpadów.

Ustawa o odpadach wymaga, aby plany gospodarki odpadami aktualizowane były nie rzadziej niż raz na 4 lata. Proces aktualizacji poprzedza weryfikacja dokumentu w celu oceny, które części planu wymagają aktualizacji i w jakim zakresie. Weryfikacji podlega cały plan, tj. aktualny stan gospodarki odpadami, wytyczone cele i działania, program krótko- i długoterminowy, określone zadania i harmonogram ich realizacji.

Zgodnie z ustawą o odpadach projekt planu powiatowego podlega zaopiniowaniu przez zarząd województwa, organy wykonawcze powiatu oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej. Organy te udzielają opinii w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania projektu. Nie udzielenie opinii w tym terminie uznaje się za opinię pozytywną.

Rozdział 9. Prognoza oddziaływania na środowisko Planu gospodarki odpadami dla Gminy Zaręby Kościelne

---

Przeprowadzenie analizy oddziaływania projektu planu gospodarki odpadami na środowisko wynika z zapisów artykułu 14 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r – Prawo Ochrony Środowiska*.

Aktualnie prowadzona gospodarka odpadami w gminie wywiera negatywny wpływ na następujące elementy środowiska:

- wody powierzchniowe i podziemne – zmiany spowodowane są głównie przez „dzikie” wysypiska tworzące się lokalnie w lasach, przydrożnych rowach,
- powierzchnia ziemi – zmiany spowodowane są głównie przez „dzikie” wysypiska tworzące się lokalnie w lasach, przydrożnych rowach

Potencjalne zmiany tego stanu, w przypadku braku realizacji projektowanego *Planu*, dotyczą przede wszystkim dalszego pogorszenia jakości gruntów, gleb i wód podziemnych, spowodowanych migracją zanieczyszczeń z „dzikich wysypisk”. Likwidacja tych obiektów oraz zorganizowanie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami jest podstawowym działaniem, planowanym w następnych latach funkcjonowania planu.

Wprowadzenie i sukcesywne rozszerzanie do założonych poziomów obsługi systemu zorganizowanego wywozu odpadów na terenie analizowanej gminy przyczyni się do zmniejszenia ilości odpadów kierowanych na niezalegalizowane „dzikie” wysypiska odpadów, co przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska zwłaszcza gruntowo – wodnego.

Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz spełnianie wymogów w odnośnie dopuszczonych limitów przyczyni się do stopniowego obniżania się udziału odpadów o cechach surowców wtórnych (zwłaszcza odpadów opakowaniowych,) w strumieniu odpadów kierowanych na składowiska. Dzięki temu uzyska się oszczędność pojemności i powierzchni składowisk, co wpłynie bezpośrednio na zmniejszenie zapotrzebowania na zajmowanie nowych powierzchni pod deponowanie odpadów.

Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki i limitów odzysku odpadów o charakterze niebezpiecznym z odpadów komunalnych przyczyni się niewątpliwie do zmniejszenia niekorzystnej presji substancji niebezpiecznych na środowisko, szczególnie na wypiskach, niespełniających wymaganych normatywów.

Sukcesywna likwidacja i rekultywacja „dzikich” wysypisk oraz zapobieganie powstawaniu tego typu obiektów, odciążą środowisko i stopniowo będzie zmierzać do przywrócenia walorów miejsc zdegradowanych wskutek składowania odpadów.

Składowanie odpadów poza analizowanym obszarem zostanie scentralizowane; dokonywane będzie na obiekcie spełniającym obowiązujące i przewidywane wymogi ochrony środowiska. Deponowanie odpadów będzie sukcesywnie ograniczane do strumienia odpadów balastowych, a docelowo odpadów przetworzonych z innych procesów unieszkodliwiania. Zmniejszany będzie sukcesywnie w strumieniu odpadów kierowanych do składowania udział odpadów o cechach surowców wtórnych (selektywna zbiórka) oraz odpadów ulegających biodegradacji (kompostowanie). Wyeliminowane zostanie docelowo zjawisko rozproszenia po całym analizowanym obszarze zalegalizowanych i nielegalnych obiektów składowania odpadów. Wszystkie opisane powyżej zmiany będą służyły poprawie jakości środowiska na obszarze analizowanego terenu.

Reasumując powyższe: w wyniku realizacji zadań i działań związanych z wdrażaniem niniejszego projektu *Planu gospodarki odpadami* na terenie gminy Zaręby Kościelne następować będzie poprawa jakości środowiska i stopniowe przywracanie walorów miejsc zdegradowanych (na skutek rekultywacji wysypisk odpadów i zapobiegania ich powstawaniu oraz uporządkowania gospodarki odpadami).

Materiały źródłowe

- 1) J. Korytkowski, J. Grabowska, *Sporządzanie gminnego lub miejskiego planu gospodarki odpadami*. OD i DK, Gdańsk 2003 r.
- 2) Cz. Rosik – Dulewska, *Podstawy gospodarki odpadami*. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2000 r.
- 3) A. Bernaciak, M. Spychała, *Programowanie ochrony środowiska w gminie*, Wydawnictwo SORUS, Poznań 2007 r.
- 4) K. Giordano, *Planowanie zrównoważonego rozwoju gminy w praktyce*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2005 r.
- 5) M. Kistowski, W. Staszek, *Poradnik do opracowania gminnego i powiatowego programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska*, Pomorski Urząd Wojewódzki, Gdańsk 1999 r.
- 6) T. Borys, *Jak budować program ekorozwoju – poradnik dla gmin i organizacji pozarządowych. Agenda 21, tom I oraz tom IV*, Warszawa – Jelenia Góra 1998 r.
- 7) *Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015*, 2006 r.
- 8) *Zaktualizowana koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju*, 2005 r.
- 9) *II Polityka Ekologiczna Państwa*. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2000 r.
- 10) *Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010*. Rada Ministrów, Warszawa 2002 r.
- 11) *Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 – 2010*. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.
- 12) *Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014*, Warszawa 2006 r.
- 13) *Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego*, Warszawa 2003 r.
- 14) *Programu ochrony środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r.*, Warszawa, 2007 r.
- 15) *Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 r.*, Warszawa 2006 r.
- 16) *Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010*, Warszawa 2006 r.

- 17) *Wojewódzki plan gospodarki odpadami dla Mazowsza na lata 2007 – 2011 z perspektywą 2012 – 2015*, Warszawa 2007 r.
- 18) *Stan środowiska w województwie mazowiecki w 2006 r.* Raport Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Warszawa 2007 r.
- 19) *Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym.* Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.
- 20) *Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu ostrowskiego*, 2002 r.
- 21) *Program Ochrony Środowiska dla powiatu ostrowskiego*, 2004 r.
- 22) *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zaręby Kościelne*, 2003 r.
- 23) *Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Zaręby Kościelne na lata 2004 – 2015*, 2004 r.

Spis tabel

Tabela nr 1. Ludność gminy Zaręby Kościelne według sołectw	27
Tabela nr 2 .Wybrane właściwości fizyczno – chemiczne odpadów komunalnych (wg OBREM, 2000)	32
Tabela nr 3. Średni [%] skład morfologiczny odpadów komunalnych na terenach wiejskich	33
Tabela nr 4. Prognozowany bilans odpadów komunalnych na terenie gminy Zaręby Kościelne w 2007 r.	34
Tabela nr 5. Ilość odpadów ulegających biodegradacji na terenie gminy Zaręby Kościelne w 2007 r.	35
Tabela nr 6. Ilość odpadów niebezpiecznych na terenie gminy Zaręby Kościelne w 2007 r.	36
Tabela nr 7. Prognozowany bilans odpadów komunalnych na terenie gminy Zaręby Kościelne na lata 2011 oraz 2015	44
Tabela nr 8. Zadania strategiczne do 2015 r. dla gminy Zaręby Kościelne	52
Tabela nr 9. Zadania priorytetowe na lata 2008 – 2011 dla gminy Zaręby Kościelne	53
Tabela nr 10. Wskaźniki monitoringu Planu	62